

26. februára uplynie 161 rokov od narodenia prvého bulharského cára a posledného užívateľa svätoantonského kaštieľa Ferdinanda Coburga.

Narodil sa vo viedenskom Paláci Coburg v roku 1861, ako najmladší syn saského vojvodu Augusta Coburga a francúzskej princeznej Klementíny Orleánskej. Z piatich súrodencov sa mu od rodičov ušlo najviac lásky. Detstvo trávil s rodičmi a súrodencami v Rakúsku, Francúzsku a na panstvách v Maďarsku a Slovensku. Lásku k prírode a záujem o cestovanie a spoznávanie cudzích krajín v ňom, ešte v detstve, prebudili rodičia rozprávaním pútavých príbehov, obdarovávaním prírodovednými vedeckými štúdiami, botanickými a ornitologickými zbierkami. Mladý Ferdinand mal izby plné zbierok motýľov a chrobákov, v salónoch a v okolí palácov mal vybudované voliéry a klietky s európskym a exotickým vtáctvom, v oranžériách pestoval vzácne exotické druhy kvetov. V mladom veku si dopisoval s poprednými prírodovedcami, spolu so svojím starším bratom Ľudovítom podnikol prvú prírodovednú expedíciu do Portugalska a Brazílie. Neskôr precestoval americký kontinent, africké krajiny, Áziu a Európu. Ovládal viac ako 18 cudzích jazykov, miloval divadlo, hudbu, operu, mal rád veľkolepé ceremónie, rád udeľoval a ešte radšej prijímal vyznamenania a medaile.

Ctižiadostivý, ambiciózny, vzdelaný 26-ročný husársky nadporučík s diplomatickými schopnosťami s vynikajúcim rodokmeňom sa vďaka silnej podpore svojej matky stal súčasťou vysokej politiky. Aj napriek pochybnostiam mnohých európskych monarchov mladý Ferdinand prijal ponuku bulharského Národného zhromaždenia a stal v roku 1887 bulharským kniežaťom a v roku 1908 po vyhlásení nezávislého Bulharska aj prvým bulharským cárom. Za jeho vlády sa Bulharsko vydalo na cestu prosperity, pokroku, modernizácie a politickej stability.

Jeho prvá manželka **Mária Lujza Bourbon-Parma**, s ktorou prežil krátke iba 6-ročné manželstvo, mu porodila štyri deti: **Borisa**, **Cyrila**, **Eudoxiu** a **Nadeždu**. Prvorodený syn Boris sa neskôr stal cárom Borisom III. Jeho druhá manželka, nemecká kňažná **Eleonóra Reuss-Köstritz**, sa stala prvou bulharskou cárovnou. Ich manželstvo však bolo krátke a bezdetné. Cár Ferdinand s rodinou býval v paláci v Sofii, Vrane, Cárskej Bystrici, v letnom sídle Euxinograd, uprostred lesov postavil lovecké chaty Sitniakovo, Borovec a Jastrabec. Ako zanieteny prírodovedec organizoval vedecké expedície, upozorňoval na ochranu biotopov, bojoval proti výrubu dažďových pralesov, predaju motýľov a kolibríkov na komerčné účely. K láske k prírode a úcte k všetkým živým tvorom viedol aj svoje deti. V Bulharsku založil prvú zoológickú a botanickú záhradu, zakladal parky, bol mecénom vedeckých knižníc, prírodovedných ústavov, inštitúcií a múzeí.

Ambície vytvoriť „Veľkú bulharskú ríšu“ priviedli cára Ferdinanda k vyvolaniu prvej a druhej balkánskej vojny (1912-1913), ktoré sa skončili územnými stratami a veľkými ľudskými obeťami. Po počiatočnej neutralite a taktizovaní Bulharsko vstúpilo do prvej svetovej vojny po boku Nemecka a jeho spojencov. Prehratá vojna skončila aj jeho tridsaťjedenročné vládnutie nútenou abdikáciou v prospech prvorodeného syna Borisa. Abdikácia znamenala pre cára stratu nielen koruny, ale aj koniec pôsobenia vo vrcholovej politike. Cár Ferdinand opustil Sofiu, odišiel do nemeckého mesta Coburg, neskôr pobýval v Mníchove, v Rakúsku a veľmi rád sa zdržiaval aj na Slovensku. Do Bulharska sa už nikdy nevrátil.

Už ako bývalý monarcha sa naplno venoval svojim záľubám: cestovaniu, poľovačkám a prírodným vedám. Od roku 1934 obýval aj svätoantonský kaštieľ. Charizmanického monarchu bolo vídať počas omší sedávať v kaštieľskej kaplnke a na prechádzkach v parku. Obyvatelia Svätého Antona si ho veľmi vážili. Okrem svätoantonského kaštieľa užíval poľovnícky zámoček na Prednej Hore a Pustom Poli, chodil na poľovačky na jelene, hlucháne, srnce a tetovy do revírov pod Kráľovou hoľou, na Prednú Horu, Pusté Pole a Muráň. Počas druhej svetovej vojny slovenská vláda obmedzila jeho poľovačky na úkor nemeckých pohlavárov. Ferdinand Coburg prežil smrť svojich dvoch synov, cára Borisa III. a Cyrila. V októbri 1944 ešte pred príchodom oslobodeneckých vojsk odišiel s nemeckým frontom do Rakúska a odtiaľ do nemeckého Coburgu, kde čakal na koniec druhej svetovej vojny. Túžil sa vrátiť na Slovensko, ktoré považoval za svoju „druhú domovinu“. Posledné roky sa oňho starala jeho dcéra Eudoxia.

Cár Ferdinand zomrel 10. septembra 1948 v Coburgu na zámku Bürglass-Schlössen vo veku osemdesiatšedem rokov a je pochovaný v rodinnej hrobke Coburgovcov v kostole svätého Augustína. Jeho posledné želanie, spočinúť v lone slovenskej prírody, sa mu nespnilo.